

QASTRO-İNTESTİNAL HORMONLAR VƏ FİZİOLOGİYASI

Hazırladı:
Professor Nuru Bayramov
T.ü.f.d. cərrah Aynur Səfiyeva
Rezident Nərmin Mürvələdova

Mədə hüceyrələrindən ifraz olunanlar hansılardır?

1. Gastrik parietal hüceyrələr	1. HCl, İntrinsik faktor
2. Əsas hüceyrələr	2. Pepsinogen
3. G hüceyrələr	3. Gastrin, G hüceyrələr antrumda olur.
4. Boyun hüceyrələr	4. Bikarbonat, selik

Pepsin nədir?

Zülallarda peptid rabitəsini hidroliz edən proteolitik enzimdir.

İntrinsik faktor nədir?

Parietal hüceyrələrdən ifraz olunan və Vit B12 qalça bağırsaqdan sorulmasına xidmət edən qlikoproteindir.

Parietal hüceyrələrdən HCl ifrazını stimülə edən 3 hüceyrə reseptorları hansılardır?

1. Histamin
2. Asetilxolin
3. Gastrin

Entero-hepatik sirkulyasiya nədir?

Öd turşusunun qaraciyərdən bağırsağa keçməsi və portal vena ilə yenidən qaraciyərə qayıtmasıdır.

Öd turşularının ən çox absorbsiya olduğu yer?

Terminal ileum.

Normal yemək vaxtı öd turşuları neçə dəfə sirkulyasiya edir?

İki dəfə.

Öd kisəsinin boşalmasının stimulyatoru nədir?

Xolesistokininin və azan sinir.

Öd kisəsinin boşalmasının inhibitoru nədir?

Somatostatin, simpatik sinirlər.

Sfinkter nədir və əsas əhəmiyyəti nədən ibarətdir?

Sirkulyar əzələ toxumasıdır və möhtəviyyəti hissə-hissə buraxır.

Sfinkterin əlavə funksiyası nədir?

Möhtəviyyətin geriyyə qayıtmasını qarşısını alır (refluksü əngəlləyir)

Həzm sistemində 5 əsas sfinkter hansılardır?

Yuxarı və aşağı ezofagus, pilorik, papilla Vater və anal.

Bu sfinkterlər arasında ən güclüsü hansıdır?

Anal sfinkter

Həzm sistemində daha hansı antirefluks strukturlar var?

Hiss bucağı və ilio-sekal qapaq.

COLESİSTOKİNİN

Xolesistokinin mənbəyi haradır?

Onikibarmaq bağırsağın selikli qişası

Xolesistokinin ifrazını nə stimulyasiya edir?

Yağ, protein, amintuşular və HCl

Xolesistokinin funksiyası nədir?

- Öd kisəsin boşaldır (yığır)
- Ampula Vateri açır (gövşədir)
- Mədəni yavaş boşaldır
- Pankreatik asinar hüceyrələrdən ekzokrin enzimlərin ifrazını artırır.

SEKRETİN

Sekretinin mənbəyi haradır ?

Onikibarmaq bağırsağ hüceyrələri (xüsusən argiofil S hüceyrələr).

Sekretinin ifrazını nə stimule edir?

pH 4.5 aşağı olması, duodenumda yağ

Sekretinin ifrazını nə inhibə edir?

Duodenumda yüksək pH (qələvi mühit)

Sekretinin funksiyaları nədir?

Pankreasdan bikarbonat və su ifrazını artırır. Öd və bikarbonat ifrazını artırır. Aşağı ezofageal sfinkter tonusunu azaldır, mədədən turşu ifrazını azaldır.

QASTRİN

Gastrinin mənbəyi haradır?	Mədə, antrumda G hüceyrələr
Gastrinin ifrazını nə stimulyasiya edir?	Zülallar və aminturşular, vaqal impuls və kalsium
Gastrinin ifrazını nə inhibə edir?	Tuş mühit (pH 3.0 –dən aşağı), somatostatin
Gastrinin funksiyaları nədir?	Parietal hüceyrələrdən HCl ifrazını artırır. Mədə və nazik bağırsağın mukozasına trofiki təsir.

SOMATOSTATİN

Somatostatinin mənbəyi haradır?	Pankreasın D hüceyrələri
Somatostatinin ifrazını nə stimulyasiya edir?	Qida
Somatostatinin funksiyaları nədir?	Mədə-bağırsağın bütün funksiyalarını inhibə edir.

DİGƏR FUNKSİYALAR

Yoğun bağırsağın əsas funksiyaları hansılardır?	<ul style="list-style-type: none">• Su sorulması• Qoruma (baryer və immun)• Nəcis üçün rezervuar
Nazik bağırsağın 3 əsas funksiyaları hansılardır?	<ol style="list-style-type: none">1. Absorbsiya2. Qoruma (baryer və immun)3. Hormonal.4.
Orqanizmdə hormon ifraz edən ən böyük orqan hansıdır?	Bağırsaqlar

Nazik bağırsağın əsas qida mənbəyi nədir? Mənfəzdəki qidalar və qlutamin

Yoğun bağırsağın əsas qida mənbəyi nədir? Qısa zəncirli yağ turşuları

Kalsium harada absorbsiya olunur? Aktiv olaraq onikibarmaq bağırsaqdan, passiv olaraq nazik bağırsaqdan

Dəmir harada absorbsiya olunur? Onikibarmaq bağırsaqdan

Vitamin B12 harada absorbsiya olunur? Terminal ileumdan

Öd kisəsinin yığılmasını əsasən hansı hormonla tənzim olunur? Xolesistokinin

Mədə və terminal ileum çıxarıldıqdan sonra xəstə nəyi qəbul etməlidir? B12

Ödün əsas tərkib hissələri nələrdir? Su, fosfolipid (lesitin), öd turşuları, xolesterin və bilirubin

Öd daşları ən çox nədən əmələ gəlir? Xolesterindən

Opiatlar bağırsağa necə təsir edir? Opiatlar sodium (Na) absorbsiyasını stimulyasiya edir, ileumun sekresiyasını inhibə edir, peristaltikanı azaldır.

Qida borusu hansı əzələ liflərindən təşkil olunub - eninəzolaqlı yoxsa sayə? Hər ikisindən. Yuxarı 1/3- eninəzolaqlı əzələ toxuması təşkil olunub, motor sinirləri ilə innervasiya olunur. Orta 1/3-i qarışıqdır. Aşağı 1/3-i sayə əzələ toxumasından ibarətdir, azan sinirlərlə innervasiya olunur.

Hansı elektrolitlər kolondan aktiv olaraq sorulur? Na və Cl

Hansı elektrolitlər kolondan aktiv olaraq sekresiya olunur? HCO₃

Hansı elektroliti kolon passiv K

olaraq sekresiya edir?

Gastrokolik refleks nədir?

Artmış kolon peristaltikası fonunda mədənin motor və sekretor funksiyası artır.

Qaraciyərin qan təchizatı necədir?

75 % portal venadan (qida ilə zəngin), 25% hepatik arteriya (oksigenlə zəngin)

Peyer düyünləri nədir?

Nazik bağırsaqların selikaltı qatında yerləşən, T və B limfositlərdən ibarət olan limfoid toxuma.